

Programhandbok

Yrkeslärarprogrammet

2017

HÖGSKOLAN
DALARNA

Innehåll

1. Yrkeslärarprogrammet innehåll och struktur
2. Utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) och verksamhetsförlagd utbildning (VFU)
3. Partnerskola
4. VFU-lärare
5. Stöd under studietiden
6. NGL
7. Internationalisering
8. Kontaktpersoner vid Högskolan Dalarna

Programhandboken vänder sig främst till studenter inom Yrkeslärarprogrammet vid Högskolan Dalarna, men även till högskolans och gymnasieskolans lärarutbildare samt till koordinators, rektorer och andra intresserade. På lärarutbildningens webbplats, www.du.se/larare, finns ytterligare information om yrkeslärarutbildningen och programhandboken ska ses som ett komplement till denna.

1. Yrkeslärarprogrammets innehåll och struktur

Yrkeslärarprogrammet vänder sig till dig som vill arbeta som lärare inom gymnasieskolans yrkesprogram. Utbildningen leder till Yrkeslärarexamen om 90 högskolepoäng på grundnivå och ger behörighet att undervisa i ett eller flera yrkesämnen på gymnasieskolan. I examensbeviset kommer det att framgå inom vilket/vilka yrkesämnen som läraren är behörig att undervisa.

För att antas till Yrkeslärarprogrammet krävs, utöver grundläggande behörighet för högskolestudier, specialiserade och relevanta kunskaper och erfarenheter inom ett yrkesområde. Kunskaperna ska vara både teoretiska och praktiska. Yrkeskunskaperna kan ha förvärvats genom yrkeserfarenhet, högskoleutbildning och/eller annan eftergymnasial utbildning men är alltid en kombination av yrkeserfarenhet och utbildning. Vid bedömningen av sökandes meriter samarbetar Högskolan Dalarna med Centrum för validering i Skellefteå genom det webbaserade verktyget ValiWeb.

Yrkeslärarutbildningen byggs av elva kurser inom de två utbildningsområdena utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) och verksamhetsförlagd utbildning (VFU) enligt bilden nedan.

Termin 1	A. Skolväsendets historia och samhällsuppdrag - yrkeslärare	6 hp	1,5 hp	7,5 hp
	B. Ledarskap för yrkeslärare	4,5 hp	3 hp	7,5 hp
Termin 2	C. Sociala relationer, konflikter och makt i gymnasieskolans yrkesprogram	4,5 hp	3 hp	7,5 hp
	D. Didaktik för yrkeslärare	4,5 hp	3 hp	7,5 hp
Termin 3	E. Utveckling och lärande - gymnasieskolans yrkesprogram I	4,5 hp	3 hp	7,5 hp
	F. Utveckling och lärande - gymnasieskolans yrkesprogram II	3 hp	4,5 hp	7,5 hp
Termin 4	G. Ungdomars uppväxtvillkor	4,5 hp	3 hp	7,5 hp
	H. Specialpedagogik - gymnasieskolans yrkesprogram	4,5 hp	3 hp	7,5 hp
Termin 5	I. Didaktik, bedömning och betygssättning - gymnasieskolans yrkesprogram	6 hp	6 hp	12 hp
	J. Vetenskapsteori	3 hp		3 hp
Termin 6	K. Självständigt arbete med inriktning mot utvärdering och utvecklingsarbete	15 hp		15 hp

*UFK= utbildningsvetenskaplig kärna

**VFU= verksamhetsförlagd utbildning

Bilden visar utbildningens struktur och hur studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan och den verksamhetsförlagda utbildningen är samordnade med varandra i programmets åtta kurser.

Yrkeslärarprogrammet vid Högskolan Dalarna är en nätbaserad utbildning på halvfart (50 %) med en studietid på tre år. I utbildningen ingår en obligatorisk träff i Falun varje termin om ca två till tre dagar.

2. Utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) och verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Yrkeslärarprogrammet är en pedagogiskt och didaktisk utbildning som bygger på att den studerande har specialiserade och relevanta kunskaper inom sitt yrkesområde när de antas. De studerade kommer till utbildningen från olika verksamhetsområden och med vitt skilda kunskaper och erfarenheter i bagaget. Några arbetar redan som yrkeslärare i gymnasieskolan medan andra är kvar inom sitt ursprungliga yrke. Yrkeslärarprogrammet kan därför bli ett utvecklande och dynamiskt möte mellan skickliga yrkesmän och yrkeskvinnor som vill bli yrkeslärare.

Yrkeslärarutbildningen innehåller studier inom den utbildningsvetenskapliga kärnan samt verksamhetsförlagd utbildning. Dessa utbildningsområden är integrerade i de åtta kurser som bygger upp utbildningen. Kurserna ges inom ramen för ämnet pedagogiskt arbete.

Utbildningsvetenskaplig kärna

Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska bland annat ge kunskaper om utveckling, lärande och socialisation samt om skolans och den pedagogiska verksamhetens mål och villkor. Utbildningens olika kurser behandlar exempelvis pedagogiskt ledarskap, sociala relationer, yrkesetik, vetenskapsteori och forskningsmetodik samt bedömning och betygssättning inom gymnasieskolans yrkesprogram. Ämnesområden som skolväsendets historia, organisation och styrning samt skolans värdegrund ingår också. Innehållet är fördelat på utbildningens åtta kurser som åskådliggörs i figuren ovan. För en närmare beskrivning av varje enskild kurs hänvisas till Yrkeslärarprogrammets utbildningsplan och respektive kursplan.

Verksamhetsförlagd utbildning

Yrkeslärarprogrammet innehåller verksamhetsförlagd utbildning, VFU. Den innebär att undervisningen är förlagd till ett yrkesprogram vid en gymnasieskola där den studerande under ledning av erfarna lärare får studera skolans verksamhet och lära sig att planera, genomföra och utvärdera undervisning i konkreta undervisningssituationer. Den verksamhetsförlagda utbildningen, som totalt omfattar 30 högskolepoäng, är uppdelad på sex olika tillfällen under utbildningen. För att den studerande tidigt i utbildningen ska etablera kontakt med en gymnasieskola innehåller redan den första kursen i utbildningen VFU.

Samordningen av utbildningsområden

För att knyta samman olika delar av utbildningen till en helhet varvas studier inom den utbildningsvetenskapliga kärnan och verksamhetsförlagda studier under hela utbildningen. Ambitionen är att studierna inom dessa båda utbildningsområden ska hänga samman och uppfattas som en helhet. Integrationen av utbildningsvetenskaplig kärna och verksamhetsförlagda studier ger utbildningen hög kvalitet och den studerande en medvetenhet om och förståelse för läraryrkets

komplexitet. Ett konkret exempel på denna samordning är att de högskoleförlagda och verksamhetsförlagda studierna vägs samman vid bedömning och betygsättning av en kurs som innehåller båda dessa områden. Särskilda bedömningskriterier ligger till grund för de utvecklings- och bedömningsamtal som sker under utbildningen.

Nätbaserade studier

Undervisningen inom Yrkeslärarprogrammet är nätbaserad. Den nätbaserade undervisningen kräver internetuppkoppling och en fungerande teknisk utrustning för bild och ljud (vanligen via pc eller mac och med headset och kamera). Undervisningen byggs upp kring seminarier och föreläsningar som sker via Internet. Seminarierna äger rum i Adobe Connect, som är en virtuell mötesplats för samtal mellan studenter och lärare. Föreläsningar sänds antingen direkt till studenterna genom så kallad streaming eller läggs ut på webben som länkar. För seminarierna delas de studerande upp i grupper om cirka 8-10 studenter som träffas tillsammans med en lärarutbildare från Högskolan i Adobe Connect. En länk till denna mötesplats finns på Högskolan Dalarnas hemsida under rubriken Samtal. Inför varje seminarium ska de studerande ha förberett sig och gjort de uppgifter som anges i instruktionerna för seminariet. För varje kurs kommer det att finnas en kurshandbok med kursbeskrivningar och instruktioner för varje seminarium.

3. Partnerskola

I Yrkeslärarprogrammet knyts studenten till en gymnasieskola (som blir en partnerskola) för hela utbildningen. På så sätt blir partnerskolan en samarbetspartner till Högskolan Dalarna samtidigt som den blir en utbildningsskola för studenterna. Detta gör det möjligt för studenten att följa utvecklingen vid en gymnasieskola under en längre tidsperiod och få en djupare förståelse för skolans verksamhet än vad som blir fallet vid kortare VFU-perioder på flera olika skolor.

Utbildningsansvar och fadderansvar

Partnerskolorna har tillsammans med Högskolan Dalarna ett gemensamt ansvar för att utbilda lärare. Detta utbildningsansvar innebär att partnerskolan, i samverkan med Högskolans lärare, tar ansvar för att undervisa och handleda studenterna under den verksamhetsförlagda utbildningen samt för att medverka vid bedömning och examination.

Partnerskolan har därutöver ett fadderansvar för studenten under hela utbildningstiden.

Fadderansvaret innebär att partnerskolan ska underlätta för studenten att hålla en regelbunden kontakt med skolan och att arbeta för att studenten ska bli en del av skolans arbetslag.

Avtal med partnerskola

Samarbetet mellan Högskolan Dalarna och partnerskolan regleras i avtal. Det finns olika typer av avtal beroende på om skolan är belägen inom en kommun som Högskolan Dalarna redan har tecknat avtal med eller inte.

Studenter som önskar bli placerade inom någon av de kommuner som Högskolan Dalarna har avtal med lämnar i samband med programstarten in ett önskemål om i vilken kommun de vill ha sin partnerskola. Det sker på en särskild blankett som heter Önskemål om partnerskola.

Studenter som önskar VFU-plats i andra kommuner än dem som Högskolan Dalarna har avtal med kan i de flesta fall erbjudas detta. Det kräver dock att studenten medverkar till att knyta kontakt med

en skola som är beredd att ta på sig uppdraget som partnerskola. Ansökan om att få göra VFU utanför högskolans partnerområden sker i samband med programstarten. Om det inte är möjligt att hitta en partnerskola i en kommun som högskolan inte har samarbetsavtal med måste VFU:n genomföras inom en av Högskolan Dalarnas partnerskolor.

Läroutbildningens ambition är att den studerande är knuten till samma partnerskola under hela utbildningen. På så sätt kan ett fördjupat samarbete mellan den studerande och skolan skapas. Av en eller annan anledning kan det dock bli nödvändigt för den studerande att byta partnerskola under utbildningen. Om ett byte av partnerskola blir aktuellt är det viktigt att det sker i samverkan med högskolans VFU-ansvariga.

För ytterligare information om VFU och VFU-placeringar se Yrkeslärarprogrammets programsida på Fronter, <http://fronter.du.se/LYRKA>.

4. VFU-lärare

Under den verksamhetsförlagda utbildningen är det viktigt att det finns en VFU-lärare som fungerar som förebild, inspiratör och samtalspartner för studenten. I början av utbildningen behöver i regel studenten tid för att komma in i skolans arbetssätt och organisation medan det i slutet av utbildningen krävs att han eller hon kan planera, genomföra och utvärdera undervisning på ett mera självständigt sätt. Det är viktigt att VFU-lärare, student och högskolans läroutbildare tidigt i utbildningen tillsammans diskuterar vilka förväntningar som var och en har på den verksamhetsförlagda utbildningen. Det kan till exempel ske i samband med den VFU-läroträff som anordnas av högskolan under den första terminen. Denna VFU-läroträff sker via Adobe Connect.

Omfattningen av en arbetsdag under den verksamhetsförlagda utbildningen, när skoldagen börjar och slutar och hur aktiv studenten förväntas vara är frågor som det kan vara viktigt att vara överens om redan tidigt i utbildningen. Dessutom är det angeläget att den studerande får tillfällen att gradvis ta ett allt större ansvar för att på egen hand leda undervisningstillfällen i partnerskolan. Det är också betydelsefullt att den studerande får tid för regelbundna och reflekterande samtal tillsammans med sin VFU-lärare. Vidare måste den studerande under VFU:n få möjlighet att genomföra vissa kursuppgifter på skolan.

Under utbildningen kommer utvecklings- och bedömningssamtal att äga rum. I utvecklingssamtalet medverkar studenten, VFU-läraren och högskolans läroutbildare. I bedömningssamtalet deltar VFU-läraren och högskolans läroutbildare. VFU-läraren är alltså delaktig i bedömningen av studenten. Om en student riskerar att inte bli godkänd på de skolförlagda delarna av utbildningen är det viktigt att såväl studenten som högskolans lärare tidigt informeras om detta. Över huvud taget måste alla som är engagerade i den verksamhetsförlagda utbildningen ta sitt ansvar för att eventuella problem och svårigheter uppmärksammas.

Uppgifter för den verksamhetsförlagda läraren (VFU-läraren)

- ansvarar tillsammans med högskolans läroutbildare för kurserna i pedagogiskt arbete
- deltar i informations- och planeringsmöten med kursansvariga
- deltar tillsammans med högskolans läroutbildare vid studenternas utvecklingssamtal
- deltar tillsammans med högskolans läroutbildare i bedömningssamtal

- medverkar vid bedömning av studenterna

5. Stöd under studietiden

Att studera på högskola kan vara en utmaning på flera olika sätt. På Högskolan Dalarnas webbplats finns användbar information och tips kring dina studier, t ex under fliken Student där du kan hitta anvisningar om studieteknik och hur man kan få stöd om man behöver det.

6. NGL

Högskolan Dalarna har en uttalad vision om att vara ledande i "nästa generations lärande" och bedriva undervisning där man utnyttjar den digitala tekniken på ett så bra sätt som möjligt. Många föreläsningar spelas in och kan ses över nätet, ibland även för kurser som du inte själv läser. På Högskolan Dalarnas webbplats har NGL en egen presentation och där finner du användbar information om vilken hjälp du kan få via Högskolans NGL-centrum.

7. Internationalisering

Vi lever i ett alltmer globaliserat samhälle och Högskolan Dalarna är genom utbildningar och forskning drivande i en internationaliseringsprocess som gagnar både vår egen verksamhet och regionen i stort. Internationaliseringen kännetecknas av öppenhet och mångfald och ska genomsyra alla typer av verksamhet vid Högskolan. Mer konkret så har Högskolan Dalarna ett brett nätverk över hela världen som finns tillgängligt för våra studenter och anställda och genom detta arbetar vi för att öka den internationella rörligheten. Se högskolans webbplats för ytterligare information.

8. Kontaktpersoner

Inom lärarutbildningen arbetar många personer med olika uppdrag. Kontakta gärna någon av följande personer om du har frågor om yrkeslärarutbildningen:

Anna Karin Fändrik, programansvarig och VFU-ansvarig för Yrkeslärarprogrammet
Telefon 023-77 80 65, e-post akf@du.se

Marie Edqvist, programadministratör
Telefon 023-77 82 13, e-post med@du.se